

Živý odkaz Roberta Konečného

Vloni před dvaceti lety dne 15. 10. 1981 zemřel jeden z čelných reprezentantů brněnské psychologické školy profesor Robert Konečný (*23. 4. 1906 v Brně). Patřil k významným osobnostem naší univerzity jako učitel a vědec. Byl známý široké kulturní veřejnosti z nesčetných přednášek v rozhlase a v osvětových institucích, svou aktivitou v odbojové skupině za nacistické okupace (vězněn 1939-1945), ale také jako básník, spisovatel. Stál vždy pevně za svými názory a nesl důsledky svého postoje třikrát: za okupace po roce 1939, po únoru 1948 a za „normalizace“ od roku 1969.

Upozornil na sebe již na začátku studia na filozofické fakultě, kdy si ho profesor M. Rostohar vybral jako svého prvního „asistenta-volontéra“ v nově zřízeném psychologickém ústavu FF MU. V roce 1930 získal titul PhDr. na základě disertace *Julius Zeyer v zrcadle snů*. Z hlediska provedené psychologické analýzy byla to práce ve své době ojedinělá, jež už naznačuje diapazón autorových zájmů. Učil na gymnáziu v Tišnově a na klasickém gymnáziu v Brně, kde kdysi maturoval. Jeho žáci z té doby si vzpomínají, jak jim přiblížil Masarykův odkaz, jeho opravdovost, dalekozorný pohled. Otázkami smyslu života se zabýval také ve svých nedělních rozhlasových přednáškách, v nichž pokračoval v roce 1945; vyšly tiskem jako *Živá slova* (Brno 1946).

V letech 1945-50 (docentem psychologie od roku 1947) zpočátku přednášel na FF MU noetiku a logiku, oblíbená byla jeho filozofická propedeutika a didaktika výuky psychologie. V publikacích z té doby spojoval erudici filozofickou a psychologickou, zejména v oblasti psychologie osobnosti, jako o tom svědčí jeho studie *Subjekt reálný a subjekt mezný* (1950). Rovněž tak je tomu s monografií *Vladimír Hoppe. Příspěvek k historii a kritice iracionalismu*, která mohla být publikována teprve roku 1970. Nepřestával však pracovat experimentálně, jak o tom svědčí studie o vlivu skupinové spolupráce na řešení problému.

Pro své pevné postoje k přehmatům po roce 1948 byl roku 1950 z fakulty vyloučen.

Nastoupil jako jeden z prvních psychologů ve zdravotnictví v Psychiatrické léčebně v Brně-Černovicích. Stal se velmi úspěšným a vyhledávaným psychoterapeutem. Přispívala k tomu nejen jeho široká odborná erudice, ale také jeho přístup k osobnosti pacientů; v praxi klinického psychologa spojoval kritický vhled analytika s intuicí básníka. Jestliže se o „kouzlu osobnosti“ hovoří často konvenčně, u Roberta Konečného o této charakteristice nepochyboval nikdo, kdo se s ním blíže seznámil. A byli to především studenti, které dovedl získat, ba nadchnout; měl dar empatie i slova. V léčebně razil nové postupy ve všech oblastech péče o pacienty. Vytvořil zde první neoficiální školitelské pracoviště klinické psychologie a psychoterapie; začínající mladí psychologové se chodili k němu učit. Rozvinul širokou organizační činnost, která vedla k prosazení statutu psychologů, a určitou dobu byl členem poradního sboru Ministerstva zdravotnictví. Měl významný podíl na činnostech, které vedly k vytvoření Čs. Psychologické společnosti, a stal se členem prvního výboru v roce 1957.

Od roku 1963 se připojil k týmu prof. Chmelaře a spolupracovníků v nově zřízené Psychologické laboratoři ČSAV v Brně, kde působil až do posledních let svého života. Externě však začal přednášet psychologii na FF MU, po pražském jaru 1968 byl jmenován profesorem a v letech 1968-70 byl vedoucím katedry psychologie. Znamenalo to velice slibný rozmach v duchu ochotné spolupráce většiny členů katedry. V roce 1970 se však nad fakultou a zejména nad některými katedrami, k nimž patřila i psychologie, stahovaly mraky. Prof. Konečný nebyl ochoten k ústupkům, stavěl se otevřeně proti ideologickému usměrňování a v roce 1970 na vedení katedry rezignoval. (Po několika měsících tehdejší rektor katedru zrušil, 4 roky figurovalo pouze „pracoviště“ psychologie s omezenou kompetencí.) Další období pravděpodobně nepatřilo k jeho nejšťastnějším, neboť mu mj. chyběl kontakt se studenty. Jako vědecký pracovník se v ČSAV věnoval problematice, kterou považoval za svou ústřední: psychologii osobnosti. Jeho specifikem byla srovnávací analýza poruchové a neporuchové činnosti.

Jako mistr slova byl vynalézavý také v psychologické terminologii. Nebylo mu však již dopřáno, aby své výsledky monograficky zpracoval.

Robert Konečný byl osobností s všestranným talentem, jako partner vždy otevřený ke konstruktivnímu dialogu s kýmkoli, jako psycholog tvořivě řešící problémy s vědomím humanistického poslání své disciplíny a s odpovědností za ni.

J. ŠVANCARA

Nedožitý osmdesátiny docenta Jiřího Bronce

Při vyslovení jména Jiřího Bronce se pamětníkům vybaví v paměti štíhlá, mladistvá postava sportovce, optimistického a činorodého člověka, příjemného společníka a milého kolegy, postava zcela vzdálená představě o stáří a konci života. Tím nepochopitelnější se zdá skutečnost, že by se 7. ledna 2002 dožil už osmdesáti let, kdyby nit jeho žití nebyla před deseti lety, 9. září 1991, neočekávaně přetržena.

Doc. PhDr. Jiří Bronce, CSc. se narodil v Kroměříži, ale již jeho studijní léta byla spjata s Brnem. Na zdejší filozofické fakultě zakončil v roce 1949 studium oboru ruština-psychologie, o něco později získal doktorát filozofie a po několikaleté praxi na střední škole byly jeho životní osudy od roku 1956 už natrvalo spojeny s brněnskou univerzitou. Působil na ní dlouhá léta jako člen a později vedoucí celouniverzitní katedry jazyků a současně i učitel filozofické fakulty, kde konal přednášky a semináře především z metodiky výuky ruštině. Po odchodu z fakulty do důchodu v roce 1988 pak externě pracoval na bibliografii československé balkanistiky a hungaristiky.

Broncova bohatá publikační činnost byla zaměřena hlavně na oblast lingvodidaktiky a na výzkum cizojazyčné slovní zásoby. Kromě mnoha odborných statí, recenzí a referátů publikoval dvě knižní monografie, a to *K lingvodidaktické typologii cizojazyčného lexika* (1982) a *Slovní zásoba cizích jazyků v minulosti* (1988). Byl dále autorem nebo spoluautorem několika učebnic a *Česko-ruského a rusko-českého slovníku z obo-*